

Dünyada müstəmləkəçilik dövrü bitməlidir

Fransanın neokolonializm siyasətinə qarşı mübarizə güclənir

Bütün dünyada müstəmləkəçilik dövrü bitməlidir. Bunu əsrlərdir ki, Fransanın müstəmləkəsi altında əzilən, işgəncələrə, qətlamlara, soyqırımlarına məruz qalan xalqlar tələb edir. Onların istədikləri yalnız ədalətdir.



Fransanın müstəmləkəçilik siyasətindən cana doymuş Yeni Kaledoniya, Fransa Polineziyası, Mayot, Vallis, Futuna, Korsika, Reyunyon, Qvadelupa, Martinik, Fransa Qvianası, Sen-Pyer və Mikelon, Sent-Mert və Sent Varfolomeyün əhalisi öz vətəninə azad yaşamaq istəyir. Beynəlxalq hüquq da bunu tələb edir.

Doğrudur, mübarizə hər zaman olub. Lakin yüz illərdir ki, Fransanın işğalına məruz qalan ölkələrin xalqları müstəmləkəçilikdən qurtulmaq üçün indi daha böyük əzmlə, qətiyyətlə mübarizə aparırlar. Tələb edirlər ki, başqa xalqlar kimi, onların da öz müqəddəratını təyin etmək hüququ tənəsin. Ölkələri zəngin yeraltı və yerüstü təbii sərvətlərə malik olduğu halda acınacaqlı vəziyyətdə, yoxsulluq şəraitində yaşamasınlar. Öz idarəçilik sistemlərini qurmaq, milli sərvətlərini idarə etmək hüququna malik olsunlar.

Ana dilində danışmağın, yazmağın qadağan olunması xalqa verilən ən böyük cəzalardan biridir. Rəsmi Paris müstəmləkəsi altında yaşamağa, təbəəliyini qəbul etməyə məcbur etdikləri xalqlara bu zülmü də edir. Onları milli kimliklərindən, adət-ənənələrindən, dilindən, dinindən uzaqlaşdırmağa çalışır.

Acınacaqlıdır ki, Fransanın hazırkı Prezidenti Emmanuel Makron hakimiyyəti dövründə nəinki dəyişən, tərəqqi edən dövrün tələblərinə uyğun olaraq müstəmləkəçilik siyasətinin başa çatmasına söz göstərmiş, əksinə, daha sərt addımlar atıb, qərarlar vermişdir. Ancaq rəsmi Parisin gözlədiyi nəticəni əldə edə bilmədiyi və bilməyəcəyi də göz önündə

dir. Emmanuel Makron hökuməti etirazçıları həbs etməklə, onlara ağır cəzalar, işgəncələr verməklə məqsədinə çatmayaacaq. Görünən odur ki, həmin xalqlar Fransanın müstəmləkəçilik siyasətinə son qoyulanaqədək öz yollarından dönməyəcək, haqlı tələbləri yerinə yetirilənədək mübarizə aparmaqda davam edəcəklər.

Emmanuel Makron hökumətini qorxuya salan bir fakt da odur ki, Fransanın müstəmləkəsi altında olan xalqlar artıq bir-birindən uzaq, xəbərsiz mübarizə aparmırlar. Problemləri, dərdləri, faciələri eyni olan bu xalqlar birlikdə müstəmləkəçilikdən çıxış, qurtuluş yolları axtarırlar.

Ötən ilin iyulunda Bakı Təşəbbüs Qrupunun dəstəyi ilə Bakıda Fransanın son koloniyalarının nümayəndələri tərəfindən yaradılan Beynəlxalq Dekolonizasiya Cəbhəsinin fəaliyyəti bu baxımdan mühüm və əhəmiyyətlidir.

Fransa müstəmləkəsi olan əraziləri özündə birləşdirən Beynəlxalq Dekolonizasiya Cəbhəsinin bu ilin ilk konqresi yanvarın 23-24-də Kanakidə (Yeni Kaledoniya) baş tutdu. İlgünlük təbirdə Yeni Kaledoniya, Fransız Polineziyası, Martinik, Qvadelupa, Fransız Qvianası və Korsikanın müstəqilliyi uğrunda mübarizə aparan parlamentarilər, siyasi par-

tiyaların liderləri, qeyri-hökumət təşkilatlarının rəhbərləri, ictimai hərəkatların başçıları və digərləri iştirak etdilər.

Yeni Kaledoniyanın Adət-Ənənə Senatını, Yeni Kaledoniyanın müstəqilliyi uğrunda mübarizə aparan əsas siyasi qüvvə - Kanak və Sosialist Milli Azadlıq Cəbhəsinin (FLNKS) iqamətgahını və yeni kaledoniyalı siyasi məhbuslara dəstək kollektivini ziyarət edən konqres iştirakçıları müzakirələr aparıblar.

Qeyd edək ki, Fransa müstəmləkələrinin azadlıq uğrunda ədalətli mübarizəsinə dəstəyini davam etdirən Bakı Təşəbbüs Qrupunun (BTQ) nümayəndəsinə viza verilməməsi səbəbindən təşkilat sözügedən konqresdə iştirak edə bilmədi.

Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru Abbas Abbasov Beynəlxalq Dekolonizasiya Cəbhəsinin qurultayına videomüraciət edib. O, çıxışında qurultayın Kanakidə keçirilməsinin simvolik əhəmiyyətə malik olduğunu diqqətə çatdırıb. Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru ötən ildə bütün dünyanın Kanakidə baş verən faciəvi və ədalətsiz hadisələrin şahidi olduğunu qeyd edib. Bildirib ki, Fransa hakimiyyəti Kanak xalqının dinc etirazlarını zorakılıqla yatırmış və bu qəddar basqılar, o cümlədən 13 günahsız insanın həyatını

itirməsi və 200-dən çox insanın yaralanması müstəmləkəçiliyin aradan qaldırılması məsələsində dünya ictimaiyyətinin təcili müdaxiləsinə və həmrəyliyinə ehtiyacın olduğunu bir daha göstərmişdir.

"Mən fəxrlə xatırlatmaq istəyirəm ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zətililəri cənab İlham Əliyev Kanak xalqına qarşı törədilmiş cinayətləri açıq şəkildə pisləmiş və müstəmləkə altında olan regionlara dəstəyini ifadə etmişdir. Bundan əlavə, Bakı Təşəbbüs Qrupu tərəfindən dərhal beynəlxalq təşkilatların rəhbərlərinə məktublar ünvanlamış və Kanak xalqına qarşı törədilən vəhşilikləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmışdır. Birgə söylərimiz nəticəsində dünya ictimaiyyəti qısa müddət ərzində bu vəhşiliklərdən xəbərdar olmuşdur" - Bakı Təşəbbüs Qrupunun icraçı direktoru deyib.

Müstəmləkəçilikdən əziyyət çəkən regionlarda baş verən hər bir hadisənin kütləvi insan haqları pozuntuları ilə müşayiət olunduğunu vurğulayan Abbas Abbasov bildirib ki, sistemli təzyiqləri aradan qaldırmaq və ədaləti bərpa etmək üçün beynəlxalq töhfələrə ehtiyac var. O, qeyd edib ki, azadlığa nail olmaq o qədər də asan deyil və fədakarlıq tələb edir: "Bakı Təşəbbüs Qrupunun Beynəlxalq Dekolonizasiya Cəbhəsinin yaradılması və sonrakı fəaliyyətə göstərdiyi dəstəyi vurğulamaqdan böyük qürur duyuram. Bu cəbhə həmrəyliyin gücünü nümayiş etdirən bir nümunə, eləcə də dialoq, fəaliyyət və birgə missiyamızın gücləndirilməsi üçün platformadır. Bugünkü konqres müstəmləkəçiliyin nəticələrini, neokolonializmə qarşı mübarizəni, global çağırışları və əlbəttə ki, mümkün həll yollarını müzakirə etmək üçün qiymətli bir fürsətdir. Əminəm ki, bu tədbirdəki müzakirələr müstəmləkəçiliyə qarşı mübarizədə birgə söylərin səfərbər olunmasına töhfə verəcəkdir".

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"